

I. N. S. S. T.

DISPUTATIO JURIDICA,

De

TUTELA PU-
PILLORUM,

PRÆCIPUISq; TUENDI MODIS,

Qvam

AFFULGENTE DIVINO NUMINE,

Cum consensu & Applausu Amplissime
Facultatis Juridice,

In Regia ad auram Academia,

SUB PRÆSIDIO

Clarissimi Viri,

DN. MATTHIAE SWEDERI

Juris Professoris celeberrimi, Præcep-
toris, ac Promotoris reveren-
ter colendi,

Liberalis Exercitii Gratia

Publico examini modeste submittit

PETRUS P. THORWELL

Horis locoq; consuetis;

Ad diem 20 Apr. Anno 1689

Impr. apud JOH. WALLIUM, A. T.

1500. 1500. 1500.
1500. 1500. 1500.
1500. 1500. 1500.

BENEVOLE LECTOR.

 Ffero Tibi hanc Disputatiunculam de Tutela Pupillorum, simplici crena elaboratam, amicam simul adjungens petitionem, quo velis ea omnia, quæ complexu suo tenet, in meliorem partem interpretari, errata pallio benevolentie obvolvere, & me a recta forte via errantem revocare. Excellentiam quidem insignis hujus materiæ ingenuæ agnoscō fateorq; imbecilitatem vero virium eadem in explicanda deploro: conspicitur enim in hac summa justitia, advertitur simul summa æquitas, quæ honeste vivere, neminem lädere, & cuīq; quod sum est tribuere docent. Scilicet ut splendor justitiae in omnibus maxime nitet, adeo ut merito Regina rerum, populorum Dux, & caput regnum appellari possit: ita non minima

nima ejus apparet excellentia, in prænomina-
to hoc themate: nam honeste vivens Tutelam
recte administrat, nec injustitiae relinquit lo-
cum, cum neque factis, neque verbis quen-
quam lœdat, sed in tribuendo suum cuique,
justitiam rite obserbat. Hinc ergo liquet
(ut cetera taceam) Tutelæ dignitas, nec non
in quotidiana vita utilitas: Quippe que
prudentie beneficio, parentibus morte abre-
ptis, vicarios eorundem substituit orphanis,
ne quo in casu deficiant tenella corpora, vel
vires animi labescant aut torqueantur. Q[uod]
de causa & ego, Tutelæ naturam, Tuto-
risque officia, non ut postulavit debitum, sed
ut potuit ingenium, hic examinare descrevi.
Accipe ergo, Lector benevole, sincero ani-
mo hanc qualenkunque dissertationem, &
si aliqua hic desiderentur, pro suo candore
supple, donec majora, volente Deo & crescente
judicio, præstare potero. Vale.

P. T.W.

DUCE

DUCE JEHOVAH:

Theſ. I.

Iquidem nobis hic agendum erit de *Tutela*; non inutile fore duco, si imprimis in originem vocis,

& varias ejusdem acceptiones à me inquiratur. Constat autem ex mente plurium, hoc vocabulum originem trahere à tuendo, §. 2. Inst: h: t. l. i. §. i. ff. eod. Nam ad *Tutores* vel maxime pertinet, ut pupilos suos defendant; l. 30. ff. de administrat. & per. tutorum. Qui vero *Tutores* hoc non obſervant, jure meritoq; appellantur *Tollitores* à tollendo, quod tollant & furentur bona pupillorum suorum, vel tutelam male alias administrent. In quos proinde quadrat lepidum dicterium Maximiani Imperatoris, qui invectus in rapax sui temporis tutorum in-

A

genium

genium, ipsos Gernhaber dicebat, addita voci Gerhaber litera n, qvâ tutores in Austria, unde Maximilianus erat efferuntur; vel etiam, cum Gallicum *Tuteur* in plurali habeat *Tuteurs* non incommodo dupli- ci voce pronuncientur toutleurs i. e. qui omnia pupillorum negligunt aut consumunt. Vid: Vehner: Ob- ser: Pract: voc. Gerhaber.

Thes. II.

Porro quemadmodum plurima vocabula, ob vocum penuriam, va- rias habent significationes, quippe revera est, ut *Sen. l. 2.c.34.de beneficiis fatetur*; nempe *ingens*, inquit, *est copia rerum sine nomine, quas non propriis appellationibus notamus, sed aliunde commodatis*. Sic i. *Tutela* denotat late quamlibet *defensionem*: Inde *Tutela* dicitur quando quis alium in con- flictu defendit, ne verberibus affi- ciatur; vel etiam *Tutela opum*, apud pru-

Prudentium, Tutela finium apud Horatiū; vel deniq; Tutela vita, unde phrasis *inculpata tutela*. Sed hæ acceptio-
 nes, non sunt hujus loci nisi per
 quandam tantum similitudinem.
 Nobis enim sermo est de illa *Tutela*
 quæ vocatur *Pupillorum*, consistens
 non tantum in defensione & edu-
 catione eorum, sed & in observa-
 tione, & justa administratione bo-
 norum. Hinc ergo liquet hanc tute-
 lam nihil commercii habere cum
 superioribus illis nisi eo, quo di-
 ctum est modo. Hinc etiam simul
 patet, tutores recte sventice dici *gör-
 minndare* quo nomine passim in
 constitutione Regia de *Tutela* insigni-
 untur, & Måhlismān uti *Tutelai-*
 psa Måhleman s dēmune, §. II. &
 12. & 37. & Måhlismangām be-
 §. 31. eod. vocatur add: c. 15. G. B.
 St. L. item *Görmān* c. I. eod. Stl. &

Kådzmān p. 7 d: Const: c 20. seq.
 G. B. &c. Pupilli vero contra dicuntur, Omnidige Barn ac
 mundige §. 37. & 39. d: const; eosq;
 hoc modo leges Visigothicæ 4, 3, 1,
 describunt: *Ob hoc, inquiunt, licet ha-*
cenus a patre tantum relieti Parvuli
filii, Pupilli nuncupentur: tamen quia
non minorem curam erga filiorum uti-
litatem, matrem constat frequenter im-
pendere, ideo ab utroq; parente hoc est,
patre vel matre, infra 25. annos, filios
post mortem relictos, pupillos, per hanc
legem decernimus nuncupandos. confi-
 cod. c. 3.

Thesis III.

His ita præmissis, nobis ipsa de-
 finitio Tutelæ aggredianda erit,
 quam B: Dn. Loccenius, in syno-
 psi sua Juris *Dissert.* 4. §. 3. talem re-
 liquit: *Tutela est, inquit, facultas a jure*
concessa, regendi & defendendi cum ejusq;
substantiam, qui per etatem hoc nondum
 ipse

5

ipse potest. Quæ definitio non abit
ab illa quam Imperator Justinianus
hunc in modum §. i. d. tit. Instit.
trudit, ubi *Tutela* describitur, quod
sit *vis ac potestas in capite libero, ad tu-*
endum eum, qui per etatem se ipse de-
fendere nequit, jure civili data ac per-
missa. Nam *vis* significat auctorita-
tem regendi personam pupilli, *po-*
testas vero ejus bona administrandi:
quia *Tutor*, & moribus & bonis
pupilli, præponitur, ut & supra di-
ctum, & ex l. 12. §. 3. ff: de *admnistr.*
tutor. liquet. Sed hæc tamen pote-
stas, non est *Regalis* aliqua, eo mo-
do quo illa dicitur absoluta, nullis-
que circumscripta est limitibus; ve-
rum limitata; cum non licet Tutori
pro lubitu, bona pupilli disponere,
sed ut ei in lege est *præscriptum*.
Deinde verba *in capite libero*, non
tam ætatem pupilli, quam ejus
conditionem declarant; quod nimi-

rum persona, cui Tutor datur, debet esse libera, suique juris, quia qui patriæ aut dominicæ subjectus est potestati, non videtur indigere tute. vid: Perez. ad hunc tit. Loccen: d. diff: §. 4. deniq; verba jure confessi, vel jure civili data ac permisſa causam efficienem Tutela ostendunt. Est quidem & illa varia. Nam primaria seu principalis est Deus opt. Max. qui Tutelam in jure naturæ revelavit, per legem civilem promulgavit, & in praxin & societatis humanæ conservationem deduci curavit. Unde & juri naturali, juxta Ciceronem i. de officiis & justiniatum §. 6. instit. de Atti. Tutor. omnino consentaneum esse dicitur, ut alterius prudentia regatur, qui ipse se defendere non potest; sed tamen potissimum juri civili adscribitur, quippe a quo incrementum ac formam suam accepit. Scilicet

licet jus civile Tutelam institutis suis formavit, partim *permittendo*, Testamentariam puta & dativam; partim *dando*, quæ inde legitima dicitur; quia *legitimos tutores* lex ipsa facit, *Testamentarios vero & Dativos* permittit dari, illos à parente, hos a Magistratu, in defectu Testamentariorum, ac legitimorum. Hinc a triplici illa causa efficiente, testato-re videlicet: lege, ac judice, recte solent dividere Tutelam, uti & appareat illam divisam esse in *Const Reg.* §. 14. in *Testamentariam, Legitimam & Dativam*. quæ singulæ suis apud Juris consultos gaudent definitionibus, quarum etiam natura in sequenti-bus clarius à me explicabitur.

Thef. IV.

Ex tribus hisce *Tutela* speciebus, Juris consulti, *Tutores* in tres clas-ses dividunt, quarum *prima* con-tinet *Tutores Testamentarios*, *secunda* *legiti-mos*

gitimos, Tertia Datus; sive honorarios.
Quod attinet Tutores Testamentarios, nihil, quod sciam, de illis leges nostræ provinciales loquuntur; à longo tamen recepto, & in hoc regno frequentatius, qui imitatur legem ut dicitur in §. 9. Inst. de Jure Nat. Gent. & civ. introducti sunt. Vocantur autem Tutores Testamentarii illi, quos parentes, aut in agone mortis, aut ejus propter suspicionem per testamentum, ultimamve voluntatem suam, tutores liberorum suorum, constituunt, nullum habentes respectum, sive sint agnati, cognative tales Tutores, sive non quibus proinde præceteris, legitimis nimirum, ad hoc officium, aditus patet, dum eos excludunt. Atque hæc potestas est parentum ipsisq; conceditur, in jure nostro municipal cap: 1. §. 3. B. St. L. hisce verbis expressis: Then semi Fader

Fader eller Moder medh fullom
 witnom til förmän henne eller hen-
 ng godz taker i dödhra dagum sünd.
 Neq; sane sine ratione a prudentis-
 simis legumlatoribus hoc parenti-
 bus est indultum , testandi benefi-
 cium: nam præterquam quod pa-
 rentum honori & reverentiæ idi-
 psum competit, uti habetur *d: const.*
§. 1. ¶ 36. etiam parentes optimum
 consilium pro liberis capere posse
 & velle præsumuntur *d: §. 1;* som
 (nempe parentes) altqd bållas fö-
 re båsi willia/såsen och weeta hvem
 das born kan wara väl bewå-
 gen; *add. lib. 7. pr. Cod. decurat. fu-*
rios. Sed tamen necessaria sunt,
 tam qua parentes, quam qua libe-
 ros, requisita qvædām, ut tutores in
 testamento recte dati videantur. *L.*
enim dati sint à quibus oportet; nimi-
 rum a parentibus, qui mortis tem-
 pore liberos in patria haberunt

potestare §. 3. *Inst. de Tut. 2.* *Quibus oportet*, liberis videlicet impuberibus; natis & nascituris; masculini & fæminini sexus; primi & secundi gradus §. 3. & 4, *Inst. de Tutel. 3.* quos oportet; qui nimirum nec natura impediuntur, nec lege prohibentur. *I. 13. §. 12. ff. de excusat tut.* de quibus, pluribus infra a me agetur.

4. Quomodo oportet, nempe aut testamento scripto, aut nuncupativo, integro judicio confecto. *vid. d. §. 1.* *Const. de Tut. cap. 1.* *G. B. St. L.* si enim unum ex quatvor hiscerequisitis desideretur, Tutor in testamento non videtur recte datus, *arg. leg. I. §. 1. ff. de conf. tut.* & §. 1. 13. §. 12. *ff. de excus. tut.*

Thefis V.

Seqvitur alera tutorum species seu classis, scilicet *Legitimorum*, qui deficientibus Tutoribus testamentariis, Tutoris officio funguntur
§. 3. d.

§. 3. d. const: de Tut. & hi sunt proximi consanguinei ipsius defuncti, vel defunctæ, tam agnati, quam cognati. Nam regula est Juris l. 73, ff. de Reg. Jur. eo oportere tutelam pervenire, quo redit hereditas ; & Ulpianus Ictus l. 1. ff. de legit. tut. summa providentia, ait, fuisse constitutum ut, qui sperarent successionem, iidem tuerentur bona, ne dilapidarentur add. o. II. ersd. B. VI. § 12. cod: §. 3. Nec sese proinde excusare possunt, si modo apti sunt, praesertim cum & lege ad hoc munus vocentur, cap: 15. Q. B. Si Æ-ðiu ar hader om. Møder døbh råbhe få then som Mhildasier ar. item eod. ØØ døbre Bonde rå haf wer moder wiçordh, at see føre Barnaçohe med násta Frânde rådhe. Cui etiam consona sunt quæ habet Const: Reg. de Tut. §. 3, § 11. ubi dicitur proximos agnatos cognatosq; teneri suscipere tutelam, cef-
lante

sante Testamentaria; ita tamen ut idonei ejusmodi sint Tutores, qui quotannis, si ita requiratur, suffici-entissimam, aut ad minimum altero quolibet anno, possint reddere ratio-nem administrationis bonorum pu-pilli. *addc. 15. G. B. Si Ω. & Const: Reg. de tut. §. 33.* *Thesis VI.*

Tertiam denique classem Tuto-rum constituunt *Dativi sive honora-rij*, qui deficientibus ex qualibet cau-sa, tum tutoribus testamentariis, tum Tutoribus legitimis, a Magistratu-competente constituuntur. Debent autem Magistratus statim post mor-tem parentum, si neque testamen-tarios neq; legitimos appareat esse tutores, curam pupillorum gerere, eisque, ac bonis illorum, tutores præficere: omnis enim Magistra-tus, parentum in loco est. Nam quodammodo de Magistratibus mi-noribus idem dici potest, quod suæ curæ

curæ fuisse, Præstantissimi Principes, ac reges ostenderunt, ut nempe, in defectu Testamentariorum & legitimorum tutorum, curam statim pupillorum, vel nullo rogan-
te, suscipere debeant; *Bene enim prin-
cipalis suscipit clementia*, scribit Theodo-
dorus Gothorum Rex, apud *Cassiod.*
lib: 4. var. epistol. 42. *Q*uos pietas
paterna destituit: quia sub parente
publico genitoris, minime sentiri debet
amissio. *A*d nos siquidem jure recurrit
*i*nfantia destituta, quibus universorum
hominum proficiunt incrementa. *add. Nod.*
*J*ustin. 72. *in præf.* Et optimi Imperatores imperii Germanici, eandem satis superque erga pupillos, suam declarant pietatem, dum omnibus ordinibus & Magistratibus serio commendant eorum tutelam præcipiuntque, ut curent, ne aut bona pupillorum male administren-
tur, aut personæ eorum negligenter e-

ter educentur, ut constat ex ordinat. Imp. Polit, de anno 1548. & de anno 1577: Tit. von der Pupillen und minderjährigen Kindern Zustoren §. wie woll ingemeinen etc.
 Qvod sane etiam non minus cordi sibi fuisse, Sapientissimi Sveciæ Reges declararunt, ceu patet ex c. 15.
 V. B. St. 2. aro en frändar till
 så skola Borgmästare och Rådh-
 man tillika jwå många goda
^{meare} som rädderterff som Barnonom
 & Barnogodze skulu föresee. &
 §. XIII.d. const. Reg. de tutel. hoc expres-
 se etiam mandatur, hinc ergo li-
 quet eos, qui ita ad hoc officium
 accesserunt, jure hoc consecutos fu-
 isse; qui vero nec testamento, nec lege,
 nec constitutione Magistratus, sed
 propria vi ac potestate, nomen tu-
 toris sibi vendicant, inque hoc mu-
 nus involant, & damnum bonis pu-
 pillorum inferunt, esse illegitimos
 illudg̃ pupillis reparare teneri.

thesis

Quoniam hactenus modos ad administrationem tutelæ ducentes variasq; ejus species consideravimus, videndum nobis nunc est, *An et aliqui excusari ab hoc munere tutelæ possint?* Quod quidem nos affirmamus, & quidem imprimis excusantur, quibus negotia publica sunt impedimento, adeo ut non liceat ipsis, etiamsi velint, bona curare pupilli. Idq; ob favorem Reip. introductum est, cuius utilitas, onere tutelæ impeditur minuereturq;. *Et revera decet, ut qui publicis serviant utilitatibus superstis oneribus non graventur,* teste Cassiodoro. d. tr. lib. 2. c. 23. Deinde qui sunt tenuissimæ valetudinis, tutelæ habent excusationem. Incivile enim est, ut qvi alieno auxilio in rebus suis indiget, alios regat, sed necesse est morbum qui excusat, perpetuo durare. *Nocere enim morbus*

bus intelligitur qui perpetuus est, non
 qui tempore finitur l. ult. ff. de edil. e-
 dicto. Itaq; qui uno oculo captus est,
 vel surda ster, vel spado, vel tem-
 porali, levic; morbo laborat, non
 excusatur a tutela. tertio qui ipsimet
 multos habent liberos. etiam me-
 rentur l'excusationem: æqvum e-
 nim non est, patrem ab illa natura-
 li cura distrahi, ut extraneis, &
 suis relictis, opem impendat. add. Inst.
 pr. de excusat: tut. & Grotius in spars.
 Flor. p. m. 30. Quarto excusat & pau-
 pertas a munere Tutelæ, non qui-
 dem quælibet, sed tanta, ob quam
 docere possit Tutor, se oneri injun-
 cto esse imparem, ut si cogatur sibi
 in dies vitæ necessaria quererere, facul-
 tates autem pupilli reqvirant ut ab
 administratione tutelæ non absce-
 dat. add inst: d. t. §, 6. Quinto ætas ex-
 cusat a tutela, qua quis major est
 60. annis apud nos, ut patet, ex d.
 Const:

Const. reg. d. tut, §. 32. apud Romanos vero 70. annis, ceu apparet ex §. 13. d. t. *Inst. Eleg. un. Cod. Qui ætat. se excusar.* add. *symmach. Epist. 71. l. 1.* cit. 4 à Grotio, loco allegato. Ratio vero quare senibus excusatio sit indulta, videtur hæc esse, quod senectus, tanquam morbus perpetuus & insanabilis quietem exigat. sunt enim senes bis pueri; ita ut non possit per eos, sat recte consuli pupillis, cum sibi ipsis satis non sufficiant; eo quod videantur, ut dixit *Solon*, ea ætate (70. annorum) vitæ terminum attigisse. *Diog. Laert.* in *Solone*: illi autem qui 60. annos egressi sunt, non longe ab illo termino absint, quod vero minores 25. annis, tam apud Romanos, uti constat ex d. §. 13. *Inst.* quam apud nos, non possint adspirare ad Tutelam, supicio imbecillitatis judicii eorum obstituisse videtur: nam quamquam

tales, & jure Romano, & nostro,
puberes sint, (aliter vero legibus
Visigoth. et leg. Upland. de illis e-
rat sancitum ut supra *Thes. 2.* patuit)
egent tamen alieno, ut plurimum
auxilio in rebus suis administrandis.
Incivile autem est eos alios regere, qui
ab aliis regi debent. *Sexto excusat nu-*
merus tutelarū; aut unius difficultas;
cum vix unus pluribus, aut uni dif-
ficiili commode possit superesse. plu-
res autem tutelas, non facit nume-
rus pupillorum, sed patrimoniorum
separatio, & conficiendarum, red-
dendarumq; rationum difficultas.
Plura de excusationibus a tutela vi-
deri possunt, in *Inst. Iustin.* de excu-
sat. *iisdemq; titulis in ff. 5 Cod. add.*
omnino d. Const. reg. d. Tut. §. 15. & 32. &
cap. 21. §. 3. B. LL. 16. eoa. St. L &
c. 10. eod. ¶ de conditione tuto-
rum. Incumbit itaque Magistratui,
diligenter providere, ne quos tu-
tores

tores pupillorum constituit, sint
inepti, ne per malos constitutos Tu-
tores bona pupillorum diminuan-
tur cum & eo nomine rationem
reddere debeat, *vid. t. ff. & cod. de Ma-
gistris: convenientia.*

Theb. VIII.

Ex his, quæ jam de conditione
ac qualitate tutorum, pro ratione
instituti nostri dicta sunt, quodam-
modo etiam intelligi potest, quæ-
nam sint præcipua officia *Tutoris*,
nempe *primo* gerere curam corpo-
ris pupilli & animi debet, i: e. in
id vel *maxime* intendere, ut ei de
illis non solum quæ ad sustentatio-
nem corporis, sed etiam in primis
quæ ad informationem morum, ne-
cessaria sunt, sit prospectum, ut tan-
dem in commodum reipublicæ e-
vadat membrum. *Secundo* bona pu-
pilli observare tenetur,, ejusq; pe-
cunias per usuras augere, & quo-

rannis vel altero quolibet, justam
 istarum reddere rationem. Qui
 vero tam sollicite bona promovet
 pupilli, rationemq; suæ administra-
 tionis reddit, bonus dicitur *Tutor*, ac
 etiam præmiis jure merito affici-
 tur, ex usuris scilicet, non vero e
 forte ipsa capiendis, quod passim
 clare patet ex d. *Const. reg.* add. l. 3.
§. 1. ff. de contr. tut. & l. 1. *§. 9. ff. de*
tut. & ration. etiam *Carpzov.* *Jurisp.*
For. part. 2. Const. n.º def. 40. Cui
 quidem oneri subesse præmioq; gau-
 dere debet tutor, quamdiu tutela
 durat: ea vero aut per justam æta-
 tem pupilli finita, aut per redditio-
 nem rationum, & solutionem reli-
 quorum tutoris absoluta, tum de-
 inum Tutor ab hoc onere libera-
 tur. Neque enim immunis intelli-
 gitur, nisi possessiones pupilli, in
 tanta quantitate, ac qualitate, quâ
 acceperat, ipsi reddiderit, rationemq;
 suæ

suæ administrationis ei, aut quorum interest probaverit, vid *Mev.*
Decis. part. 6. Decis. 69. & part. 3. Decis. 202. in Notis.

Thes. IX.

Moveri hic solet *Qvæstio: An & Tutores præstare debeat casum fortuitum?* Est autem casus fortuitus inopinatus eventus, quem per consilium humanum, curam seu diligentiam non potuit prævidere vel avertere is, cui accidit *l. 6. §. 7. de offic. Præf.* Circa cuius quidem præstationem in Tutela Opinio Juris consultorum varia est, quam nunc operosius examinare non vacat. Quod vero attinet leges nostras, illæ quidem expresse hoc volunt, ut casus fortuitus etiam præstetur, *Cap. 15. G. B. St. L. Barna god må en siuncfa eller brinna.* Quæ tamen verba eodem in capite ita explicantur: *Hvilken Barna godz eigh null*

svā til sit taka/ tā giōre nāstom
Frāndom hivart åhr rākenstav.
 add. §. 30. d. Conſt. reg. d. Tutel. Itaq;
 qui rationem reddere non vult quo-
 tannis, aut ut *in d Reg. Conſt. d.* §. 33.
 præcipitur, altero quolibet ad mi-
 nimum, præſtare debet casum for-
 tuitum. Sed qui rite, ut dictum eſt,
 rationem reddit, à præſtatione ejus
 liberatur: præſertim cum & ejus
 nulla ſubſit i culpa, *vid. l. 4. Cod. de.*
peric. tut. V: C. quod per naufragia vel
 ignem perierunt bona pupilli, quo
 incendio, ac naufragio tutoris ſi-
 mul periclitabantur, *vid. l. 50. ff. de*
administrat. Tut: add. cap. 35. §. 2.
Bugn. **B.** §§. & d.c. 5. **Riöpm.** **B.**
St. **L.** Qvod tamen Tutor aut fir-
 mis rationibus probare debet, aut,
 ni fallor, juramento, ut habet, *d. e.*
35. §. 2. liqvidum facere. Idem, si
 furto auferuntur bona pupilli, di-
 cendum erit, h. e. non cogi potest
 Tutor

Tutor eo nomine responderet, si apparet, in loco tuto ea asservata fuisse, ubi præcipue suas incluserat possessiones. quæ omnia tamen aliter intelligenda erunt, si pupillaria bona, non ita sunt recepta a tutore, ut ad annuas rationis redditiones velit esse obstrictus, ut supra dictum est. Par ratio est, si Tutor aliquid contraxerit, in gratiam pupilli; hoc enim, si quidem reddit rem pupilli meliorem, firmum ac ratum stabit; sin vero per contractus res pupilli sit deterior facta, rescindi potest & irritus reddi ejusmodi contractus, permittique pupillo hoc revocare: præsertim si vel dolus, vel levis aliqua Tutoris appareat culpa, *vid. l. 7. Cod. arb. tut. § l. 23. ff. de R. I.* quam potestatem & lex nostra Pupillo dat. in cap. 16. *Jord. B. 11.* scilicet sufficit eam diligentiam a Tute in rebus pupilli administrandis

strandis adhiberi, quam diligens & prudens, seu ut dicitur, in lib. 10. ff. de administrat. tutor. idoneus paterfamilias in rebus suis observat, vid. d. Const. reg. de tut. §. 30. Et 24. Et l. 33. ff. de administrat. Et per. tut. add: omnino Menii Decis. part 4. decis. & sic non licet Tutori aliquid vel emere, vel vendere, qvod in damnum cedat pupilli; hoc enim irritari potest; ne autem injuria fiat emptori, lex ipsi dat jus reconventionis in venditorem.

Thesis X.

Porro si Tutor pecunias pupilli alicui ad usuras exposuerit, qui quidem tunc temporis erat incolumifide, postea vero omnes suas opes, per adversam fortunam amiserat, ita ut non amplius sit solvendo; quæritur, *An Tutor hanc pecuniam ex suo, pupillo solvere debeat?* Resp Omnino; non obstante, quod quidam inter-

Juris-

Jurisconsultos , hoc negent ; nos tamen à parte stamus affirmativa. scilicet si Tutor ipsi pecuniām de- derit, nullo certo sub pignore, tu- tor. præstare damnum tenetur; Sin vero pignus intervenerit, inde da- mnum pupillo refundet, quod ex- pressè cautum & constitutum est, in *const. Reg.* §. 24. Hinc ergo con- stat , Tutorem non debere alicui bona pupilli absqve pignore cre- dere , sed oportere ipsum imita- ri prudentem patremfamilias. qvod si rite non observaverit Tutor, da- mnum pupilli, ex suis bonis refar- cire obligatur.

thesis XI.

Præterea qværitur, si Tutor Pu- pilli alicuius moreretur, qui inter vi- vendū, & sua & pupilli bona con- sumperat, ita quidem, ut nihil man- ferit reliquum; *Unde pupillus petat su- as possessiones?* Ubi distingvendum putamus,

putamus, & considerandum, an Tu-
tor fuerit Testamentarius, aut Le-
gitimus, qui si bona pupillorum
consumant, heredibusque suis ni-
hil relinquant, Pupilli hoc gratis
ferre & contenti esse debent, etiam-
si nihil ipsis reddatur. Si autem
liberi aut heredes ejusmodi Tuto-
rum aliquid boni & lucri ex bonis
pupillaribus acceperint, vel ipsi se,
qvo qvo modo illis immiscuerint,
hoc restituere tenentur. Aliter
vero res se habet, cum Tutoribus
Datibus, qui a Magistratu constitu-
untur; si enim ab illis bona pupillo-
rum perdata aut diminuta fuerint,
ipsi quidem in primis, aut hæredes
eorum præstare damnum debent,
si modo aliquid per hæreditatem
ipsis obvenerit, vel causa damni fu-
erint; alias non: sed pupillus jus
conveniendi actione subsidiaria Ma-
gistratum habet; si quidem a Dati-
bus

vis aut admintstr: rationem bonorū
pupilli, uti par erat, non exegerit, aut
ut præcipitur in d.c.15. **G. B. St. l.**
fidejussoribus non caverit, vel alio
modo dolosē vel negligenter egerit,
vid. tit. C. de. Magistr. conven:

Thes. XII.

Et qvamquam ex supra dictis
qvoddammodo liqvet, Tutelam esse
officium virile, *vid. l.z. ff. de reg. Jur.*
ergo discutiendum erit, *Anne & ma-*
ter tutelam liberorum suorū agere possit?
Qvod quidem leges nostræ & Rom.
matri permittunt, ob singularem a-
morem erga prolem, cui ideo pro-
spectura optime præsumitur; sed
tamen cum consilio proximorum
agnatorum jure nostro, ob fragili-
tatem sexus, uti videri potest, tum
ex cap. 15. **G. B. L. L.** tum ex
§. 6. Conf. Reg. de Tut. ipsa autem
transeunte ad secundas nuptias, or-
dinarie illa tutela exspirat, nisi ma-
ter

ter valde videatur habilis, quod etiam liquet ex *cap. ii. §. V. St.*
L. är hon sidan fallin ther til' rā-
dhe sivå sidan som för medh nästa
Frånda willia. Quæ verba itaq;
non intelligenda sunt absolute, sed
conditionaliter, ut ex ijsdem patet
Atq; ita non omnis & tota pote-
stas qva liberos derogatur matri,
transeunti ad secundas nuptias, mo-
do apta fuerit tutelæ, sed transitura
tamen, tutori Legitimo aut dativo,
tradere tenetur bona pupilli, qvæ
ipſi a patre cesserunt, & haētenus
a matre conservata fuerunt, juxta
mandatum Regis *in d. Const. §. VIII.*
& *jure Eccles. c. de conjug.* nihilominus
æqualem relinquimus matri ita com-
paratæ deliberationem deinceps
cum Tutore, ad providendum pu-
pillo de victu & amictu *vid. d. Const.*
§. 5. § tit. eod. quand. mulie. offic. Tut.
& inspectionem, ut ejus possessio-
nes

nes bene procurentur. Habet etiam jus mater accusandi Tutorum si non bene pupillaria bona fuerint administrata §. 3. *Inst. de suspect. Tut.* Ergo tutor quamdiu mater in viuis & in viduitate est, non habet absolutam potestatem in pupillum & ejus bona, sed debet in omnibus uti consilio matris, qvia æque pupillus adhuc sub tutela matris est ac tutoris, nisi aliter cautum testamento patris, de quo *vid. tit. Cod. si contra volunt. matris tut. dat. sit.* & *ibi Perez.*

Thes. XIII.

Alia hic iterum occurrit quæstio, nimirum, si Tutor ex suis in Pupillum fecerit sumptus, unde aliquod damnum sentiat, *An jure hoc, contraria tutela actione a pupillo repeterem posse?* Quod quidem affirmamus juxta regulam, qvæ in proverbium apud nos abiit: *Ehen istall hofwa botnan*

non solum faran star/ si modo
 Tutor hos sumptus firmis rationi-
 bus in pupillum factos esse, proba-
 rit. quod videlicet, dum bona pu-
 pilli non suffecerant, nec pecunia,
 si vel maxime per usuras aucta fuil-
 set , ad ejusdem educationem ,
 proinde necessum habuerit addere
 ex suis, quo, ut dictum est, probato,
 tenetur pupillus progressu tempo-
 ris, aut statim impensas has in su-
 am gratiam factas, Tutori solvere:
 nec enim obligari potest Tutor ex
 suis gratis aliquid in utilitatem pu-
 pilli consumere, nisi ipsi id solva-
 tur. Ne vero ei fiat periculum
 ob moram, tutissimum fuerit sta-
 tim hoc Magistratui indicare, in pri-
 mis si sit Tutor Dativus, quem de-
 inde in testimonium producere pos-
 sit. *vid. l. 3. §. 1. ff. de Const. tut. Carp-*
zov. d. tr. part. 2. Const. II. d. 40. Deniq:
in §. ultimo d. Const. Reg. enumeran-
tur

tur præmia , quibus affici debent
 Tutores, ob molestias propter pu-
 pillum ejusque bona habitas, ita
 tamen capienda, si Tutor Pupil-
 lo, aliquas inde usuras compara-
 verit : si enim bona pupilli tan-
 tum apud ipsum fuerant depo-
 sita, cum nullas fere molestias
 Tutori hoc creare potuerat, me-
 rito & nullum præmium eo no-
 mine sentiet. Atque ita Tutelæ
 naturam, Tutorisque varia offi-
 cia , aliaque nonnulla huc spe-
 ctantia , breviter examinavimus,
 qvæ pro nostro instituto, & speci-
 minis loco sufficere posse arbitra-
 mur; portum proinde appellimus,
 & vela discursus nostri contrahim⁹,
 simul optantes ut hæc omnia in
 Altissimi Numinis gloriam
 vergant,

*Cui Laus honor & gloria in nunquam
 terminanda secula!*

Frater dilectissime.

Sicut res te habet in ædificiis exstruendis,
Subi ante omnia solent operam dare, ut
ponant firmum fundamentum, quod si non
fit, corruit omne, qvicquid superstruitur :
Sic etiam comparata sunt omnia gene-
ra studii, quo nomine tandem veniant.
Ut hac vice præterea alia ; videntur
certe fundamenta valde necessaria esse il-
lis, qui animum volunt applicare suum
ad studium Juridicum , quod habet suam
basin in rebus philosophicis , in quantum
dependet ex principiis philosophiae practi-
cis, hominis naturæ inplantatis, ea quæ
appellamus moralia. Qui autem illa negli-
git exercitia, quæ sunt affinia Jurispruden-
tiæ, ille sane non potest felici progredi pede
in studio legum. Idecirco gratulor TIBI,
qvod reddideris TIBI illas disciplinas fami-
liares in Philosophia, quæ possunt proposi-
tum tuum promovere. Gratulor, inquam,
quod elegisti Tibi egregiam materiam de-
fendendam. Sperne igitur vanitatum vani-
tates, memor esto monitorum parentum,
& perge, ut inceperas in tuorum solatium
& gaudium, tuum proprium commodum,
& in inimicorum tristitiam, ut tandem e-
vadas utile reipublicæ membrum : qvod
animitus vovet ! T.

HERMANNUS Thorenß PETRI FIL.